

Stanowisko Prezesa UTK dotyczące okresów przejściowych TSI Loc&Pass

Okres przejściowy w TSI Loc&Pass 2011

Art. 4 pkt 13 ustawy o transporcie kolejowym, definiuje typ pojazdu kolejowego jako pojazd o określonych powtarzalnych rozwiązaniach konstrukcyjnych. W tym kontekście poprzez wprowadzenie do eksploatacji typu pojazdu kolejowego (o czym będzie mowa w dalszej części), należy rozumieć uzyskanie dopuszczenia do eksploatacji dla pierwszego egzemplarza danego typu.

Zakres stosowania TSI Loc&Pass 2011:

- a. TSI ma zastosowanie do wszystkich jednostek taboru wchodzących w jej zakres, które są wprowadzone do eksploatacji po dacie rozpoczęcia stosowania przedmiotowej TSI (tj. 1 czerwca 2011 r.), zgodnie z pkt 7.1.1.1 zdanie 1; z wyjątkiem przypadków, w których stosuje się „Okres przejściowy” (pkt 7.1.1.2), „Zastosowanie do OTM” (pkt 7.1.1.3), tzn. pojazdów specjalnych do utrzymania infrastruktury;
- b. cały tabor wyprodukowany zgodnie z projektem opracowanym po dacie rozpoczęcia stosowania TSI Loc&Pass 2011 musi być z nią zgodny (pkt 7.1.1.1 zdanie 3);
- c. *a contrario* - tabor zaprojektowany i wprowadzony do eksploatacji przed wejściem w życie TSI Loc&Pass 2011 nie musi być z nią zgodny, z zachowaniem okresów przejściowych wskazanych w TSI Loc&Pass 2015.

TSI Loc&Pass 2011 w art. 2 wskazuje, że do 1 czerwca 2017 r. jej stosowanie nie jest obowiązkowe w przypadku: projektów w zaawansowanym stadium realizacji, umów w trakcie wykonania oraz taboru konstrukcji istniejącej, jednocześnie wskazując, że „cały tabor wprowadzony do eksploatacji po zakończeniu okresu przejściowego [...] musi być w pełni zgodny z niniejszą TSI [...]”.

Przepis ten wskazuje, że cały tabor po 31 maja 2017 r. musi być zgodny z TSI Loc&Pass 2011, nawet ten, dla którego zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji (lub świadectwo dopuszczenia) wydane zostały przed tym dniem. Okres przejściowy określony w TSI Loc&Pass 2011 znajduje zastosowanie dla taboru zgodnego z istniejącym projektem, który obejmuje tabor produkowany według projektu opracowanego przed opublikowaniem TSI Loc&Pass 2011. W konsekwencji, wprowadzanie do obrotu pojazdów niezgodnych z TSI, w trybie art. 23d ust. 2 – 4 ustawy o transporcie kolejowym jest możliwe tylko do 31 maja 2017 r., w przypadku, gdy w decyzji wydającej zezwolenie dla typu pojazdu niezgodnego z TSI został zawarty zapis o korzystaniu z okresu przejściowego. W pozostałym zakresie, wprowadzanie kolejnych egzemplarzy pojazdów po 31 maja 2017 r., następuje zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami, z uwzględnieniem poniższych uwarunkowań.

Do polskiego prawa dokument zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji pojazdu kolejowego, wydany w oparciu o TSI wprowadziła ustawa zmieniająca do ustawy o transporcie kolejowym z 16 września 2011 r. W ustawie tej pojazdy kolejowe są dopuszczane do eksploatacji na polskiej sieci kolejowej na podstawie zezwoleń. Tym samym wydawanie świadectw zostało ograniczone, zgodnie z art. 22f ustawy o transporcie kolejowym, do możliwości eksploatacji pojazdów na bocznicach kolejowych, do infrastruktury kolejowej obejmującej linie kolejowe o szerokości torów mniejszej niż 1435 mm, w metrze, na sieciach kolejowych funkcjonalnie wyodrębnionych z systemu kolei i przeznaczonych tylko na potrzeby pasażerskich przewozów lokalnych, oraz miejskich lub podmiejskich przewoźników kolejowych prowadzących działalność wyłącznie w obrębie tych sieci kolejowych.

Wszystkie dopuszczenia do eksploatacji wydane przed wejściem w życie wspomnianej ustawy zmieniającej (lub z uwzględnieniem przepisów przejściowych), zachowują ważność na dotychczasowych zasadach.

Zezwolenia dla pojazdów niezgodnych z TSI lub tych, do których TSI nie miało zastosowania, wydane w okresie 28 stycznia 2012 r. – 31 maja 2017 r. zachowują ważność na zasadach, na których zostały wydane.

Nadal mogą być wprowadzane do eksploatacji kolejne egzemplarze pojazdów w oparciu o zgodność z dopuszczonym typem, ocenioną na podstawie wydanych świadectw dopuszczenia do eksploatacji typu czy zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji typu pojazdu niezgodnego z TSI, o ile stosowanie TSI Loc&Pas 2011 nie zostało wyłączone na podstawie okresu przejściowego wskazanego w tym dokumencie. Korzystanie z okresu przejściowego determinuje wygaśnięcie uzyskanych uprawnień wraz z jego upływem, bez uszczerbku dla wydanych zezwoleń na dopuszczenie do eksploatacji przed jego końcem.

Możliwa będzie modernizacja pojazdów do typu, na który wydane zostało świadectwo dopuszczenia do eksploatacji, czy zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji typu pojazdu kolejowego niezgodnego z TSI (z wyłączeniem pojazdów, które korzystały z okresu przejściowego TSI Loc&Pass 2011). Na ważność wydanych dokumentów nie ma wpływu zakończenie okresu przejściowego wskazanego w art. 2 TSI Loc&Pass 2011

W obecnie obowiązującym prawie, jeżeli w wyniku modernizacji powstanie nowy typ pojazdu kolejowego, konieczne jest uzyskanie nowego dopuszczenia do eksploatacji. W przypadku pojazdu przeznaczonego do eksploatacji na całej polskiej sieci kolejowej o szerokości toru 1435 mm, będzie to zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji pojazdu kolejowego (co do zasady zezwolenia dla pojazdu zgodnego z TSI).

Po 31 maja 2017 r. każdy nowy typ pojazdu będzie musiał być całkowicie zgodny z TSI Loc&Pass 2011, z zastrzeżeniem taboru wyłączonego spod stosowania TSI oraz możliwości uzyskania odstępstwa od stosowania TSI. W przypadku dopuszczania do eksploatacji typów pojazdów niezgodnych z TSI w okresie do 31 maja 2017 r. możliwe jest korzystanie również z ograniczenia zakresu parametrów do skontrolowania, zgodnie z § 13 rozporządzenia w sprawie interoperacyjności.

Okres przejściowy w TSI Loc&Pass 2015

Okres przejściowy został unormowany w pkt 7.1.1.2.1. i ma zastosowanie do:

- a. projektów na zaawansowanym etapie realizacji, zdefiniowanych w pkt 7.1.1.2.2,
- b. umów w trakcie wykonania, zdefiniowanych w pkt 7.1.1.2.3,
- c. taboru zgodnego z istniejącym projektem, zdefiniowanego w pkt 7.1.1.2.4.

Pojazdy należące do jednej z trzech grup wymienionych powyżej muszą dodatkowo spełniać jeden z obligatoryjnych warunków wskazanych w pkt 7.1.1.2.1. ppkt 3, tj.:

- a. jeżeli tabor jest objęty zakresem TSI „Tabor” dla kolei dużych prędkości z 2008 r. lub TSI „Tabor – lokomotywy i tabor pasażerski” dla kolei konwencjonalnych z 2011 r., to stosuje się odpowiednie TSI, w tym zasady wdrażania oraz okres ważności „certyfikatu badania typu lub projektu” (7 lat)
- b. jeżeli tabor nie jest objęty zakresem TSI „Tabor” dla kolei dużych prędkości z 2008 r. lub TSI „Tabor – lokomotywy i tabor pasażerski” dla kolei konwencjonalnych z 2011 r., dopuszczenie do eksploatacji jest wydawane w okresie przejściowym trwającym 6 lat od daty rozpoczęcia stosowania TSI Loc&Pass 2015.

Niestosowanie TSI Loc&Pass 2015 w ww. sytuacjach nie wyłącza konieczności weryfikacji pozostałych właściwych TSI, mających odniesienie do pojazdu.

7-letni okres przejściowy może być zastosowany do projektów znajdujących się na zaawansowanym etapie realizacji, umów w trakcie wykonania oraz taboru zgodnego z istniejącym projektem, objętych stosowaniem TSI „Tabor” dla kolei dużych prędkości z 2008 r. oraz TSI Loc&Pass 2011. Na podstawie tego okresu przejściowego możliwe jest przez 7 lat od dnia rozpoczęcia stosowania tj. od 1 stycznia 2015 r. do 1 stycznia 2022 r. dopuszczanie do eksploatacji pojazdów w oparciu o zgodność z TSI Loc&Pass 2011.

6-letni okres przejściowy znajduje zastosowanie dla pojazdów, które nie są objęte stosowaniem TSI „Tabor” dla kolei dużych prędkości z 2008 r. lub TSI Loc&Pass 2011. Termin „nie objęty zakresem stosowania” należy rozumieć w kontekście, w jakim wskazane TSI określają zakres stosowania. Dla przykładu: przy ocenie pojazdu typu OTM dopuszczanego do eksploatacji, a jednocześnie będącego przedmiotem umowy w trakcie wykonania, możliwe jest w okresie przejściowym wyłączenie stosowania TSI Loc&Pass 2015 i jego ocena w ramach TSI Loc&Pass 2011, którego stosowanie do pojazdów typu OTM nie jest obligatoryjne. Tak uwarunkowany okres przejściowy trwa przez 6 lat od dnia rozpoczęcia stosowania, tj. od 1 stycznia 2015 r. do 1 stycznia 2021 r.

Podsumowanie

1. od 1 stycznia 2015 r. obowiązuje TSI Loc&Pass 2015 i co do zasady wszystkie nowo produkowane typy pojazdów kolejowych powinny być z nią zgodne, z zastrzeżeniem, że możliwe jest korzystanie z okresów przejściowych i ocena zgodności pojazdu na podstawie TSI Loc&Pass 2011;
2. wszystkie typy pojazdów kolejowych dopuszczane do eksploatacji po raz pierwszy po 31 maja 2017 r., korzystające z okresu przejściowego TSI Loc&Pass 2015, muszą być w pełni zgodne z TSI Loc&Pass 2011;
3. zastosowanie TSI Loc&Pass 2011 do oceny pojazdu jest możliwe do projektów na zaawansowanym etapie realizacji, umów w trakcie wykonania oraz taboru zgodnego z dopuszczonym typem do 1 stycznia 2022 r.;
4. upływ okresu przejściowego TSI Loc&Pass 2011, nie ogranicza uprawnień do wprowadzania pojazdów dopuszczonych przed jego końcem w oparciu o zgodność z dopuszczonym typem (z wyłączeniem pojazdów, które korzystały z okresu przejściowego TSI Loc&Pass 2011). Uprawnienia te wynikają w ocenie Prezesa UTK z zasady praw nabytych.

Przywołane akty prawne:

1. TSI Loc&Pass 2011 - decyzja Komisji z 26 kwietnia 2011 r. w sprawie technicznej specyfikacji interoperacyjności odnoszącej się do podsystemu „Tabor – lokomotywy i tabor pasażerski” w transeuropejskim systemie kolei konwencjonalnych 2011/291/UE (Dz. Urz. UE. L 139 z 26 maja 2011 r. str. 1);
2. TSI Loc&Pas 2015 - Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1302/2014 z 18 listopada 2014 r. w sprawie technicznej specyfikacji interoperacyjności odnoszącej się do podsystemu „Tabor – lokomotywy i tabor pasażerski” systemu kolei w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 356 z 12 grudnia 2014 r., s. 228);
3. ustawa o transporcie kolejowym - ustawa z 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1297, z późn. zm.);
4. ustawa zmieniająca 2011 - ustawa z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 230, poz. 1372),
5. rozporządzenie – rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z 25 lutego 2016 r. w sprawie interoperacyjności systemu kolei (Dz. U. z 2016 r., poz. 254).